

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), DECEMBER 28, 1943

ŠTEVILKA (NUMBER) 302

VLADA JE PREVZELA VSE ŽELEZNICE V DEŽELI

RDEČA VOJSKA SE VALI PROTI ROMUNJI

Rdeča armada je na zmagoslavnem pohodu na vseh sektorjih dolge fronte

LONDON, 27. decembra. — Prva ukrajinska armada, broječa pol milijona mož, je včeraj nenadoma udarila proti vitalni železniški progi med Varšavo in Odeso ter je bila glasom zadnjih vesti samo še 17 milj oddaljena od nje, kar znači, da se Rusi na južni ukrajinski fronti nevdružema valijo proti romunski meji.

V opasnosti zajetja je več sto tisoč nemških čet v dnjeprskem kolenu. Istočasno nemška radijska oddaja izraža veliko skrb nad razvojem položaja na kiševski fronti.

Naciji na umiku

Moskva javlja, da se Nemci na dotični fronti na več sektorjih nahajajo na umiku, namreč v okolici mest Žitomir, Berdichev in Kazatin. Vsa omenjena mesta so vitalne važnosti v železniškem omrežju dotičnega ozemlja.

Pet milj od Vitebska

Po najnovejših radijskih vestih iz Moskve, se Rusi nahajajo samo še pet milj od Vitebska, čigar padec bi bil strahovit udarec za vso nemško strategijo na severni fronti in bi Nemce prisilil na hiter umik izpred Leningrada, v nasprotnem slučaju pa bi vse severni nemški armadi pretlo obkoljenje in zanjeto.

V bojih na vitebskem sektorju je včeraj padlo 2.000 Nemcev.

42 RANJENIH V DETROITSKI KOLIZIJI

DETROIT, 27. decembra. — Danes zgodaj jutraj je tukaj neki potniški bus treščil v natrpan voz poulične železnice, pričemur je dobilo poškodbe 42 oseb, štirje od teh resne. Policija pravi, da je bus vozil skozi rdečo prometno luč.

POGREB

Pogreb pokojnega Leopolda Simončiča se bo vršil v četrtek ob 8. uri jutraj iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče. Družina je preje stanovala na 6305 Glass Ave.

Delavci dobili pokvarjene kokoši za božično darilo

Apex Electric Manufacturing Co., ki se nahaja na 1070 East 152nd St. je za božične praznike razdelila med svojih 1.500 delavcev in delavk za božič kokoši, za katere je plačala \$4.800. Kokoši je kupila od Great Lakes Food Supplies Co. 600 Bolivar Rd. Kokoši so bile razdeljene v petek, že proti večeru pa je začela družba prejemati pritožbe od razdeljenih delavcev, da so kokoši pokvarjene. Čim so zmurnjele kokoši otajale, so začele padati narazen.

Družba je v strahu, da bi se utegnili na stotine ljudi zastrupiti, telefonično in brzojavno pozvala vse delavce, ki jih je mogla doseči, da naj nikar ne jedo darovanih kokoši. Obenem so bile obveščene mestne zdravstvene oblasti, ki so mnogo kokoši zaplenile.

V teku je preiskava in proti firmi, ki je omenjeno pošiljatelj kokoši prodala, bo najbrže naprjena kriminalna obtožba. Do sedaj ni javljen še noben slučaj zastrupljenja.

PAPEŽ IN BOMBARDIRANJE VATIKANA

NEW YORK, 27. decembra. — Tukaj se poroča, da je vatičanski radio objavil izjavo papeža Pija XII., glasom katere je papežu dobro znano, katere narodnosti je bil bombnik, ki je 5. novembra bombardiral Vatikan.

ZAROKA

Mr. in Mrs. Leo Belinger, 6920 Bayliss Ave., sporočata, da se je njihova hčerka Vida zarokila z Chief Machinist's Mate Frank J. Spenko, ki se nahaja pri ameriški mornarici. Poroka se bo vršila v februarju, ko bo Frank dobil svoj dopust, in sicer v San Francisco, Calif., kjer si bo par ustanovil svoj dom. Miss Belinger bo odpotovala v Californijo začetkom februarja. Čestitamo!

GLEDALIŠČE

V Loew's State gledališču kažejo zanimivo dramo "Riding High. Glavne vloge imajo v rokah Dorothy Lamour, Dick Powell in Victor Moore.

V Loew's Stillman gledališču kažejo film "The Adventure of Tartu" že drugi teden. Slika kaže tajno delovanje domoljubov proti nacijskim okupatorjem na Češkem in je zelo napete vsebine.

V Loew's Ohio gledališču kažejo sliko "A Christian Carol" ter "Love Crazy", v katerih imajo glavne vloge Reginald Owen, Myrna Loy in William Powell. V Loew's Park in Granada gledališčih kažejo "True to Life", v katerem filmu imajo glavne vloge Mary Martin, Dick Powell, in Victor Moore.

Zaključki o federativni organizaciji Jugoslavije

Iz urada Združenega odbora južnoslovenskih Američanov

"Svobodna Jugoslavija" je podala zaključke anti-fašističnega sveta za osvobodjenje Jugoslavije z ozirom na federativno organizacijo Jugoslavije, kot sledi:

"Na podlagi pravice, da imajo vsi narodi odločevati z oziroma na svoje združenje ali pa ločenje s kakim drugim narodom po končani vojni, ter v smislu resničnih želja vseh jugoslovanskih ljudstev, preizkušenih v triletni osvobodilni borbi splošnega ljudstva, katere je utrdila bratstvo med narodi Jugoslavije, sprejema Proti-fašistični svet za osvobodjenje Jugoslavije sledeče zaključke:

"1. Ljudstvo Jugoslavije nikdar priznalo in ne priznava razdelitve Jugoslavije v posamezne dele po fašističnih imperijalistih, ter je to tudi spricalo s splošno oboroženo borbo za osvobodjenje in življenje v svobodni Jugoslaviji.

"2. V svrhu izvajanja teh principov samoodločevanja jugoslovanskih ljudstev in v svrhu vzpostavitve Jugoslavije, ki bo resnična domovina vsem svojim prebivalcem, ter v svrhu preprečitve zopetnega povratka reakcionarnih klik v Jugoslavijo, zagotavlja princip federativne polno enakopravnosti ljudstvu Srbije, Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine.

"3. V smislu principa enakopravnosti bo federativna organizacija Jugoslavije temeljila na podlagi polnih demokratičnih pravic, kar se dejstveno že izvaja sedaj, tekom ljudske osvobodilne borbe, s tem, da se vzpostavlja javne ljudske oblastvene organe po raznih osvobodjenih predelih Jugoslavije, v obliki Ljudskih osvobodilnih odborov in krajevnih Anti-fašističnih svetov za ljudsko osvobodjenje, (Centralni ljudski osvobodilni odbor za Srbijo, Krajevni anti-fašistični svet za osvobodjenje Hrvatske. Slovenski ljudski osvobodilni odbor in Krajevni anti-fašistični svet za narodno osvobodjenje Črne gore, Bosne Sandžaka, ter inicijativni organi krajevnega anti-fašističnega sveta za osvobodjenje Makedonije), ter da anti-fašistični svet za narodno osvobodjenje Jugoslavije predstavlja vrhovno postavodajno in izvršilno telo, kot tudi vrhovno predstavništvo za samoodločevanje ljudstev in držav Jugoslavije, kot celote.

"4. Narodne manjšine v Jugoslaviji bodo imele zagotovljene vse svoje pravice.

"5. Ta določba oziroma ti zaključki stopajo v veljavo takoj. — 29. nov. 1943. V mestu Jajce.

FANTEK JE

Na božični dan so se vile rojenice zglašile pri družini Mr. in Mrs. Ponikvar na Cherokee Ave., in pustile v spomin krepkega sinčka, ki je tehtal osem funtov. Dekliško ime matere je bilo Ann Komatar. S tem dogodkom je poznani Jože Pograjc postal stric. Mati in dete sta zdrava. — Čestitamo!

Razne vesti iz domovine

Iz urada Združenega odbora južnoslovenskih Američanov

Izdajalec Rupnik in Nemci

Svobodna Jugoslavija je poročala, da je šlo med četrtim in šestim oktobrom skozi Ljubljano na prisilno delo v Nemčijo 360 slovenskih internirancev iz Italije. Odnani so bili v Nemčijo zato, ker niso hoteli prostovoljno vstopiti v Rupnikovo gardo, kar znači, da gen. Rupnik dela z Nemci roka v roki proti slovenskemu ljudstvu, ki se bori za osvobodjenje.

Važen kongres v Metliki

Free Yugoslavia je podala pred časom poročilo o kongresu društva "Pravnik", ki se je vršil od 11. do 13. oktobra v Metliki. (To društvo se ne smatra za politično, toda je napredno društvo juristov v Sloveniji). Kongresa se je udeležilo 115 slovenskih sodnikov in odvetnikov. Glavni seji je prisostvovalo 750 ljudi.

Kongres je sprejel resolucijo za čim tesnejše sodelovanje z OF (Osvobodilno fronto) in je prav tako pozval k sodelovanju vse ostale slovenske pravnike in sodnike, ki še niso na osvobojenem ozemlju.

Dalje je Free Yugoslavia poročala tudi to, kako se general Rupnik brezuspešno trudi, da bi organiziral "Rupnikovo gardo" v Sloveniji, ki naj bi nadomestila belo in plavo gardo.

V domovini dajejo priznanje našemu delovanju tukaj

Free Yugoslavia je že dne 29. oktobra izjavila:

"V Ameriki deluje za pošteno jugoslovansko stvar Adamič. V Londonu je bilo pred kratkim zborovanje, kjer je govoril znani profesor ljubljanske univerze, dr. Boris Furlan, bivši minister v Trifunovičevi vladi in priznani demokrat. Narod se obema zahvaljuje.

Furlanov govor na priznanje

Dr. Furlan je glede sporočila podanega po Svobodni Jugoslaviji dejal:

"Veseli me zelo, da je prišlo to sporočilo. Tako Vidmar in drugi vedo, da sem dobil njihovo sporočilo in da ne morem drugače odgovoriti nego po radiju."

Gornje sporočilo Svobodne Jugoslavije je bilo odgovor na BBC oddajo v sloveščini in srbohrvaščini. Klemenčič je 22. oktobra, 1943 ob 6:15 popoldne ozir. zvečer poročal o zborovanju Jugoslovancev v Londonu (Livingstone Hall, 20. oktobra 1943) in dejal naslednje:

"Predstavniki Istre, prof. Furlan, je s svojim govorom napravil globok vtis. Med drugim je rekel sledeče: "Narodi Jugoslavije so pokazali vsem evropskim narodom, kakšno pot si morajo zbrati, če hočejo doseči svobodo in demokracijo, v kateri bo zagotovljena socialna pravica, pa tudi gospodarski napredek. To je v Jugoslaviji dosegla junaška narodna vojska. Kot Slovenec iz Trsta se čutim posebno počaščenega, da morem izraziti svoje občudovanje in priznanje junaškim borcem Slovenske osvobodilne fronte, ter njenim voditeljem, mojima dobrima prijateljima, Josipu Vidmarju in dr. Joži Vilfanu.

Roosevelt je podvzel drastični korak, da prepreči paralizo vojnega prometa v slučaju stavke

Delavska kriza v industriji jekla je premagana

Neuradna stavka 170.000 jeklarskih delavcev širom dežele, ki se je začela preteklo soboto in se nadaljevala do včeraj, se je snoči končala, ko so se člani jeklarske unije CIO začeli vstopovod vračati nazaj na delo.

V Clevelandu, kjer se nahaja več obratov za produkcijo jekla, je bilo na stavki okrog 8000 mož.

Mezdno vprašanje delno rešeno

Delavci so se vrnili na delo, potem ko je izvršni odbor njihove unije objavil tozadevno odredbo, ki je bila sprejeta, potem ko je vladni delavski odbor v Washingtonu sklenil, da bo nova mezdna lestvica, ki bo končno odobrena, polnomočna od dneva, ko je potekla stara mezdna lestvica.

Poprej je vladni delavski odbor nasprotoval tozadevni unijski zahtevi, kar je pomenilo, da bi delavci do sklepa nove mezdne pogodbe delali za stare meзде.

"Little Steel" formula

Jeklarski delavci zahtevajo, da se takozvana mezdna formula "malega jekla" (Little Steel Wage Formula) nadomesti z novim mezdinim kontraktom, ki bo odgovarjal povišku življenjskih cen, odkar je bila omenjena mezdna formula uveljavljena.

Ta zahteva je postala tem odločnejša, odkar je vladni delavski odbor pristal na revizijo mezd za premogarje.

VILE ROJENICE

V nedeljo jutraj so se vile rojenice zglašile pri družini sarženta in Mrs. John in Josephine Habian, 18508 Shawnee Ave., in pustile v spomin krepkega sinčka. Mati in dete se nahajata v Glenville bolnišnici in se dobro počutita, mladi oče pa se nahaja v službi Strica Sama nekje na Irskem. Mati je hči poznane družine Mr. in Mrs. Andrew in Angela Ogrin, oče pa je sin družine Mr. in Mrs. Nick Habian, E. 142 St. — Naše čestitke!

DR. BORIS MARMOLYA NA DOPUSTU

Zadnje nedeljo jutraj je prišel na dopust Dr. Boris Marmolya, sin Mr. in Mrs. Louis Marmolya, 780 London Rd. Njegova sestra Steffie se nahaja resno bolna v Cleveland Clinic bolnišnici. Dospel je z letalom iz Seattle, Washington.

DAR ZA DOMOVINO

V našem uradu je Mr. Vinko Pprrovich, 6024 Glass Ave., izročil \$2.00 v prid podr. štev. 2 JPO, SS, za kar se mu v imenu odbora iskreno zahvalujemo!

WASHINGTON, 28. dec. — Predsednik Roosevelt je snoči ukazal vojnemu tajniku Henry L. Stimsonu, da prevzame vse železnice v Zed. državah. Odredba je postala skoro nemudoma polnomočna in železnice so prišle pod vladno upravo ob 6. uri zvečer (po clevelandskem času).

Armadne oblasti so brez odlašanja prevzele poveljstvo nad ogromnim železniškim sistemom, da se prepreči zastoj vitalne vojne transportacije, ki je ogrožena vsled stavke železničarjev, določene za četrtek jutraj.

Gen. Somervell imenovan

Vojni tajnik Stimson je poznosič imenoval generala Hrehona Somervella, poveljnika armadnih pomožnih sil, za svojega osebnega zastopnika, ki bo kot tak izvajal vse navedbe, ki bodo izdane na podlagi eksekutivnega ukaza, katerega je podpisal predsednik Roosevelt.

Dve delavska svetovalca

Istočasno je Stimson imenoval dva delavska svetovalca, ki sta A. F. Whitney, predsednik organizacije železniških trainmanov, in Alvanley Johnston, predsednik organizacije lokomotivskih strojevodij.

Oba imenovana sta Clevelandčana; železničarski uniji, ki ju zastopata, sta na zadnji konferenci v Beli hiši bili pri volji prepustiti rešitev mezdne spora arbitraciji predsednika Roosevelta.

Vojne potrebe so prve

Ko je predsednik Roosevelt podpisal eksekutivni ukaz, je izjavil, da vlada ne more dovoliti, da bi se prekinil transport vojnih potrebščin ali da bi se odložilo važne vojaške ofenzive, ki so že planirane, in da ako bi posledaj kak železniški delavec zastavkal, bi to pomenilo, da vodi stavko proti vladi Zedinjenih držav.

Vojni tajnik Stimson je ob 9. zvečer objavil izjavo, v kateri je izrazil trdno vero, da bo ameriško ljudstvo v polni meri sodelovalo z vojnimi departamentom v njegovi nalogi, da skrbi za nemoten železniški promet.

60 novih policajev

Clevelandska mestna vlada je včeraj sklenila, da se bo izmed 240 prosilcev za policijske službe v kratkem izbralo 60 mož, ki bodo dodeljeni policijski službi. Policijsko osobe uradno šteje 1.269 mož, ampak od teh jih je 110 na tehničnem dopustu, ker služijo v armadi. Zadnje mesece se je čulo ponovne pritožbe od strani policijskih funkcionarjev, da nimajo dovolj mož, da bi mogli uspešno vršiti dolžnosti, ki so naložene policijski upravi.

Novi odborniki

Na letni seji podr. št. 5 S. M. Z. je bil izvoljen sledeči odbor za prihodnje leto: Predsednik Frank Chesnik, 5709 Prosser Ave., podpredsednik Joe Repar, tajnik in blagajnik Frank Brancel, 1246 E. 59 St., EN. 0789, zapisnikar Frank Kuhar, nadzorni odbor Frank Kuhar, Louis Eršte in John Avsec. Podružnica zboruje vsako tretjo soboto v mesecu v dvorani št. 1, Slovenskega narodnega doma, tajnik pa pobira assessment vsakega 25. v mesecu.

Društvo Cvetoči Noble št. 450 S. N. P. J. je izvolilo na svoji letni seji sledeče uradnike: Predsednik Frank Podboršek, podpredsednik Frank Tegel, tajnica Mary Dodič, 977 E. 239 St., blagajničarka Frances Tegel, zapisnikar Frank Bučar, nadzorni odbor: Matt Klemen, Andy Yerman in Frank Mihele. Društveni zdravniki so: dr. Carl Rotter, dr. A. Skur in dr. Perme. Zastopnika za Slov. društveni dom sta Matt Klemen in Anton Cepelnik, za podr. št. 35 JPO, SS Mary Coprich in Rose Ivančič, za podr. št. 48 SANS Frank Tegel in Valentine Turk. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu v Slovenskem društvenem domu.

Odborniki pevskega zbora "Slovan" za leto 1944 so: Predsednik Frank Rupert, podpredsednik Louis Znidaršič, tajnik in blagajnik Louis Furlan, 19004 Kewanee Ave., zapisnikar Ciril Ozbič, arhivar Louis Znidaršič, nadzorni odbor: L. Znidaršič, Ciril Ozbič in Frank Mavrič.

Odbor Mladinskega pevskega zbora S. D. D. na Waterloo Rd. za leto 1944 sestaja iz sledečih članov: Predsednik John Terlep, podpredsednik John Sore, tajnica Jennie Sever, blagajničarka Katherine Artel, zapisnikarica Jennie Kapel, nadzorni odbor: Jerry Pike, pred., Anna Cergol in Josephine Cerjan, zastopnika za delniško sejo Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., John Steblaj in John Sore, učiteljica gđ. Alice Artel. Pevske vaje se vršijo vsako nedeljo ob 1. uri popoldne, seje pa vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 4. uri popoldne v S. D. D. na Waterloo Rd. — Staršem se priporoča, da pošljejo svoje otroke k temu zboru, kjer bodo imeli priliko učiti se lepega slovenskega petja.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

NOČEM PLAČATI VEČ KOT NAVIŠJE URADNE CENE!
NE SPREJMEM RACIONIRANIH ŽIVIL AKO NE ODDAM ZNAMK!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):

For One Year - (Za celo leto) \$6.50
For Half Year - (Za pol leta) 3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto) \$7.50
For Half Year - (Za pol leta) 4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:

(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto) \$8.00
For Half Year - (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Victor Bienstock (O. N. A.):

KAKO JE V JUGOSLAVIJI

Med tem, ko prepri in kontroverze glede političnih vprašanj Jugoslavije še vedno naraščajo, pripovedujejo poročila iz partizanskih virov, da je Titova vlada začela širši Jugoslaviji ustanovljati svojo domačo lokalno administracijo.

Cenijo, da znaša osvobodeno ozemlje zdaj že svoji dve tretjini vse Jugoslavije, in da je nemška pozicija močno podobna položaju Japoncev na Kitajskem.

Nemci imajo pod popolno kontrolo le čisto ozke predele ozemlja, ki se kakor dolgi prsti stezajo v notranjost dežele vzdolž najvažnejših prometnih linij. Zemljevid severnega dela dežele bi pokazal osvobodeno ozemlje kot nekakšne otoke različne velikosti, katere ločijo posamezni deli od Nemcev kontroliranega ozemlja.

V teh svobodnih otokih pa so zdaj začeli ustanovljati ljudske odbore, ki so izvoljeni kot mestne in vaške občinske oblasti. Pod partizansko vlado imajo ženske prvič v svoji zgodovini volilno pravico. Vse, kar ukrenejo ti odbori, je odobreno ali ovrženo na splošnih razpravah, katerih se udeležujejo vsi volilci, nekako tako kot mestni zbori (town meetings) v New England.

Velik je napor, s katerim se deluje za iztrebljenje nepismenosti pri odraslih ljudeh—partizanski viri trdijo, da je uspeh te kampanje jako velik. Dosegli so precej tudi v krajih, v katerih je bilo prej do 60% nepismenosti.

Dobro informirani krogi trde, da so Titove armade zdaj organizirane v približno 30 divizij, katerih skupno moštvo znaša do morda 300,000 mož. K tem pa je treba prišteti še raztresene čete gerilskih skupin širom dežele. V nekaterih brigadah se nahaja do ene četrte ženske vojake. Vse te čete so prav dobro preskrbljene s lahkim orožjem, toda artilerije in tankov jim zelo primanjkuje. Armade so naraščale s tako hitrostjo, da je bilo nemogoče preskrbeti vse z orožjem, katero so bili uplenili sovražnikom, in tudi proizvodnja partizanov samih v domači industriji se je pokazala nezadostna.

Pred dvema mesecema je bil uradno odpravljen pozdrav s pestjo—namesto tega je bil uveden navadni vojaški pozdrav.

Sedanje uniforme so identične z navadno jugoslovansko vojaško uniformo, izvzemši le grb, ki vsebuje tudi rdečo zvezdo na kapi. Titova armada se bori pod uradno jugoslovansko zastavo, na kateri pa se tudi nahaja rdeča zvezda.

ROMUNI IN TRANSNISTRIJA

Iz ruskega ozemlja, katero si je romunska vlada nameravala prisvojiti v teku vojne z Rusijo, se vleče dolga kavalkada beguncev in z njimi gre nazaj tudi 6,000 romunskih traktorjev...

Ker se Rdeča Armada vedno bolj približuje mejam tega ozemlja, je romunski guverner te takozvane "Transnistrije" zapovedal, da je treba takoj evakuirati vso imovino romunske vlade.

Omenjene traktorje je bila romunska vlada poslala v Transnistrijo leta 1941—kot del "kolonizacijskega" programa okupirane sovjetske zemlje.

Ravnatelj 1,500 romunskih tovarn in drugih gospodarskih podjetij na ozemlju Transnistrije, so vsi odpisali svoje rodbine nazaj domov. Zdaj se celo sami pripravljajo, da se povrnejo. In vsak dan se javi manjše število delavcev na posel.

Vlada je uradno posvarila romunske naseljence v Transnistriji, naj ne odhajajo na lastno pest, radi nevarnih zimskih razmer in je celo objavila, da ne bo uporabljala svoje vojske za pomoč žrtvam sneženih zametov.

Urednikova pošta

Letna seja "Podružnice št. 1 SANSa v Detroit in okolica"

Detroit, Mich. — V nedeljo, 2. januarja 1944 ob dveh popoldne se vrši letna seja naše podružnice v Slovenskem delavskem domu 437 S. Livernois.

Vsa društva, vse članstvo in vsak posameznik se prosi, da se vdeleži te važne seje. Volil se bo nov odbor za leto 1944 in došlo se bo o več različnih važnih zadevah. V korist SANSa in nas vseh je, da nihče ne manjka na seji.

Zadnji čas je, da se vzdramijo vsi oni, ki dosedaj še niso doprinesli nobenih žrtv na altar domovinske ljubezni in store svojo dolžnost, ter pomagajo po svoji moči našemu hrabremu narodu, ki mu je ljubša smrt, ko suženjstvo, do svobode in lepše bodočnosti.

Lia Menton, tajnica.

Direktorij Slov. del. doma se zahvaljuje

Collinwood, Ohio. — Direktorij Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. se prav iskreno zahvaljuje Zenskemu odseku S. D. D. za velikodušni božični dar Slovenskemu delavskemu domu, ker je odsek daroval vsoto dvatisoč dolarjev v domovo blaginjo. S tem darom pa je direktorij tudi izplačal ves dolg od kegljišč, kateri je bil vpisan pri Brunswick and Balke and Collender Co. Torej kegljišča so s tem plačana, in k temu je pripomogel naš marljivi ženski odsek, kateri že vsa leta, od kar se je SDD otvorilo, tako marljivo deluje.

V tem letu je odsek tudi dal lepo prenoviti kuhinjo, bar room in spodnjo dvorano na svoje stroške in to v svoti tisoč štiristo sedemdeset dolarjev in 30 centov, lepa vsota v korist Slovenskega delavskega doma.

Odsek ima tudi svoj bowling team na kegljišču, kateri igra z žensko ligo vsak ponedeljek zvečer, poleg tega pa odsek vzdržuje splošno poznani "fish fry" vsak petek večer.

Odsek je v tem letu tudi pridobil več plesnih veselic in za te tudi plačal polno ceno najemnine dvorane, kar je tudi v korist S. D. D. posebno v teh časih, ko so dvorane bolj po redkoma rentane.

Kadar ima ta ali ona organizacija kako pomembno prirediteljsko članico odseka tudi vedno rade volje sodelujejo in oskrbujejo kuhinjo. Za vsa ta dela in poštovanje jim direktorij Slovenskega delavskega doma izreka prav iskreno zahvalo ter želi vsem članicam marljivega odseka zdravo in srečno novo leto.

Kadar pa boste članice odseka kegljale na kegljišču, pogledajte po Alley in predno zapodite bolo med kogle pa recite "štrajk mora biti", saj smo tudi mi pomagale, da so danes kegljišča plačana.

Za direktorij S. D. Doma
V. Coff, tajnik.

PREGOVORI

Tudi v sil, v šali se ne laži, kakršen si, takega se kaži! — Misli poprej, potem govori, dvakrat premisli, enkrat stori! — Strast veli ti: stori to! Pamet pravi: ne tako! — Najdražja last je možu čast. — Nazadnje bomo vendar rekli: najboljši kruh so mati pekli.

Toda kljub vsemu temu se vlečejo begunci nazaj—včasih kar z vozičkom, katerega sami porivajo pred seboj. Romunski kolonisti, ki so bili nakupili različna posestva, ko se je ta kolonizacija začela, bi radi zdaj prodali svoja "posestva" za vsako ceno, toda kupcev ni nobenih.

Zapisnik

seje SANSa 21. avgusta 1943

(Nadaljevanje)

Sledi glasovanje z dviganjem rok in rezultat je sledeč: Za predlog brata Zalarja, da se v resoluciji beseda "partizani" opusti in nadomesti z "ljudski gerilci," je oddanih pet (5) glasov (Zalar, Oman, Urankar, Kern in Prislant). Za izjavo v celoti pa so bili oddani štiri (4) glasovi (Cainkar, Zaitz, Kuhel in Zupančič). Kristan ni glasoval, ker je bilo glasovanje javno. Upoštevan tudi ni bil glas brata Jurjevca, ki je zahteval, da se zaneše v zapisnik, da se z izjavo v celoti strinja.)

POPOLNANSKA SEJA

Predsednik Kristan nato prečita apel jugoslovanskim Amerikancem glede kampanje za 3. vojno posojilo, v teku katere se je Združeni odbor zavezal kupiti \$25,000,000 vojnih bondov. — Nadalje prečita "poslanico," katero je sprejel Združeni odbor in ki je naslovljena bolgarskim gerilcem.

Sledi razprava glede kampanje za 3. vojno posojilo. Predsednik pojasni, da bo za Združeni odbor vodil kampanjo med jugoslovanskimi Amerikanci Zlatko Baloković. Rabi pa veliko kooperacije od strani lokalnih odborov, društev, organizacij itd. Zalar meni, da bomo določeno kvoto lahko dosegli, ako bodo slovenski listi kampanjo oglašali ter ako bodo ljudje poročali o kupljenih bondih. Kuhel omenja, da je gl. odbor SNPJ na svoji seji že sprejel predlog za kooperacijo v tej kampanji. Najvažnejše je, da ljudje res prijavijo pravilne vsote kupljenih bondov. Iz SANSovega urada se bodo razposlale potrebne listine, da bodo tajniki lahko poročali o uspehih v njihovih naselbinah. SANS seveda ni aktiven v vseh naselbinah, radi tega bo njegov rezultat le delen. Sestra Prislant dostavlja, da je tudi ona kot predsednica napravila apel na podružnice SZZ.

Predsednik Kristan je mislil, da bi poleg podatkov o kupljenih bondih naše podružnice zbirale tudi podatke o naših fantih v ameriški armadi ali mornarici, ravnatko podatke o slovenskih odlikovancih. — Brat Zalar pa je mnenja, da bo lažje podpornim organizacijam dobiti podatke o vojaki, kakor pa našim podružnicam.

Predlagano in podpirano je, da se oba apela sprejmeta. Soglasno sprejeto.

Kristan poroča, da je Združeni odbor zvišal kvoto delegatov za vsako narodnostno skupino iz pet na sedem, radi tega smatra potrebno, da SANS izvoli še dva nadaljna delegata. Omenja, da je na seji Združenega odbora bila izražena želja, da bo eden izmed novih delegatov tudi katoliški duhovnik, ena pa ženska.

Nominiran je Rev. Urankar (kot duhovnik) po bratu Zalarju ter sestra Prislant (kot dama) po sestri Zupančič in oba sta soglasno izvoljena kot delegata za Združeni odbor.

V razpravo pride velevažna konferenca med zastopniki Amerike in Anglije, ki se baš te dni vrši v Quebecu. Brat Kuhel predloži pismo od dr. Čoka, ki apelira, da bi SANS podvel potrebne korake in da bi podružnice v telegramih zahtevale, da konferanti rešijo primorsko vprašanje v prid slovenskega naroda.

Brat Zalar in Rev. Oman omenjata, da SANS nujno potrebuje rednega tajnika in apelirata na Rev. Urankarja, da sprejme že preje ponujano mesto. Rev. Urankar odklanja pozicijo, ne samo iz razlogov, ki jih je navedel že preje, temveč tudi radi dejstva, da ima sedaj kot župnik v So. Chicagu še več dela kot preje.

Trojica v Teheranu zagotavlja zmago

Slika predstavlja ruskega premierja Joseph Stalina, predsednika Zedinjenih držav Franklin D. Roosevelta, in ministrskega predsednika Anglije Winston Churchilla, ko so se nahajali na skupni konferenci v Teheranu. Del njihove deklaracije, podane na tej zgodovinski važni konferenci voditeljev treh velikih zaveznških sil, se glasi: "Splošni sporazum, katerega smo dosegli, nam jamči, da bo zmaga naša. In glede miru, smo prepričani, da ga bo naša vzajemnost napravila trajnega. Mi se popolnoma zavedamo velike odgovornosti, ki odvisi od nas in vseh združenih narodov, za napraviti mir, ki bo imel širom sveta dobro voljo velikanskih ljudskih mas ter odstranil za več generacij bič in teror vojne. Semkaj smo prišli z upom in odločnostjo. Od tu odhajamo prijatelji v dejstvu, v duhu, in v namenu."

Tudi prečita brat Zalar, ki je sodeloval v Zvezi jugoslovanskih društev v New Yorku, ki je poslal predsedniku Rooseveltu urgira, da Slovenci pošiljajo številne telegrame tej konferenci. — Izražena so razna mnenja in vprašanja kot ali se res delajo razne koncesije Italiji na račun Slovencev, odnosno Jugoslovancev? Ali ni treba pozornosti, da se ne prenačimo in zahtevamo nekaj, o čem se sploh ne bo razpravljalo? V splošnem prevladuje mnenje, da so obema vladama že znane naše želje in zahteve Slovencev, radi tega bi se smatrale ponovne zahteve le za nadlegovanje.

Brat Kuhel prečita telegram Louisa Adamiča, v katerem je omenjeno, da dr. Čok sam sedaj smatra, da je nevarnost že minila ter da priporoča, da za enkrat ničesar o tem ne ukrenemo. Zaključeno je, da pomožni tajnik obvesti newyorška društva, da cenimo njihovo zanimanje, toda, da razmere ne zahtevajo kakega koraka ob tem času.

Brat Kristan sporoča, da bo v kratkem sestavljal "spomenico" in o stališču, ki ga sovjetska vlada zavzema napram cerkvi. — Zatem se razpravlja o zapisniku Slovenskega narodnega kongresa in brat Cainkar je ponovno pooblaščen preskrbeti, da bo popoln zapisnik prirejen.

Brat Zaitz apelira, da se v bodoče takoj napravijo izrpkli listi stvar SANSu v skrb. SANS je edina organizacija, ki sme govoriti v imenu vseh ameriških Slovencev. Druge organizacije bi nam znale naše delo le kviriti, ako bi se vmešavale. Predlagajo tudi, da se "spomenica" sovjetski vladi pošlje čim prej mogoče. Predlog je podpiran in sprejet. Rev. Oman tudi dostavlja, da je potrebno apelirati na narod, naj se v vseh zadevah obrne na SANS in ničesar ne podvzame posamič, kajti to bi le škodilo skupni stvari, koristilo pa nikomur.

Brat Zalar in Rev. Oman omenjata, da SANS nujno potrebuje rednega tajnika in apelirata na Rev. Urankarja, da sprejme že preje ponujano mesto. Rev. Urankar odklanja pozicijo, ne samo iz razlogov, ki jih je navedel že preje, temveč tudi radi dejstva, da ima sedaj kot župnik v So. Chicagu še več dela kot preje.

Sprejet je predlog, da se ob- javi v listih dr. Čoka zahvala Adamiču za telegram, ki ga je poslal predsedniku Rooseveltu za časa kapituliranja Italije. Predsednik Kristan prečita pismo, ki ga je naslovil Zvezi jugoslovanskih časnikaarjev v Londonu z ozirom na njihovo resolucijo, v kateri je bila kritizirana jugoslovanska vlada radi cenzuriranja vesti iz stare domovine in drugega. Predlagano, podpirano in sprejeto, da se odgovor predsednika odobrava. Predsednik Kristan želi, da se ponovno razpravlja glede finančne podpore za Združeni odbor. Sicer je velika večina odbornikov SANSa glasovala "za" vendar smatra, da se o vprašanju lahko še enkrat ukrepa na tej seji. — Brat Zalar predlaga, da se dovoli vsota \$1000 iz SANSove blaginje. Rev. Oman sporoča, da sta Rev. Urankar in on svoja glasova "proti" umaknila ter podpira Zalarjev predlog. Predlog je soglasno sprejet.

ŠKRAT

"Prosim naboje za samokres."
"Za vas?"
"O ne — za nekoga drugega."

Predniki strojnih pušk

Strojnice se nam vidijo popolnoma nove pridobitve orožne tehnike. V resnici se je z ačel njih pravi razvoj šele proti koncu preteklega stoletja. V večjem obsegu so pričele delovati prvič v rusko-japonski vojni, ko so pri Mukdenu uporabljali Japonci okrog 200 in Rusi okrog 100 strojnica.

Toda zamisel strojne puške je skoraj tako stara kakor topništvo samo. Topničarji srednjega veka so že jasno spoznavali vprašanje strojnica in ga reševali na svoj način. Če smo na te rešitve pozabili, je vzrok v tem, da so v stoletjih zaostajale za velikim napredkom topništva. Namen strojnica je ta, da bi s čim večjo brziro pogrnjala čim večje število izstrelkov proti nasprotniku. To nalogo so skušali rešiti že v 15. stoletju tako, da so družili večje ali manjše število topičev v celoto.

V bojih tistega časa so se ti "orgelski topi" dobro izkazali in še v 16. ter 17. stoletju. Potem so počasi izginjali in so ziveli samo še v učenih poročilih ter razpravah o balistiki.

Šele sredi prejšnjega stoletja se je strojnica znova rodila. Najprvo se je pojavila kot Gatlingov revolverski top v ameriški državljanski vojni. Ti so oddajali po 300 strelcev na minuto in so bili povod za nove poskuse.

Prvi uspeh teh poskusov je bila znana Reffyejeva strojnica, ki so jo uvedli v francosko vojsko kratko pred 1870. Francozi so si obetali mnogo od nje, pa ni mogla zadržati Nemcev. Nje mehanizem, ki je oddajal 150 strelcev na minuto, je bil preveč kompliciran. Po francosko-nemški vojni je izgubila ta konstrukcija svoj ugled in je životarila samo v trdnjavah ter na ladajah. Šele izum brezdimnega smodnika v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je dal pobudo za današnje enočne in samodelne strojnica.

vidi, da je material vreden zalozitve, naj predsednik odredi, da se ga izda v obliki brošure. Predlog je podpiran in sprejet. V ta ožji odbor so izvoljeni: dr. Kern, Rev. Oman in sestra Zupančič.

Rev. Oman priporoča, da se nabavi nov pisemski papir, na katerem naj bi bil poleg imena še naslov vsakega odbornika. Zaključeno, da se to stori.

Vrši se kratka razprava glede časopisov in glede izrečene kritike o "sejah za zaprtimi vrati," nakar predsednik zaključuje sejo ob šestih zvečer.

ETBIN KRISTAN,
predsednik;
MIRKO G. KUHEL,
zapisnikar.

BONDS

BUY

BOMBERS

CIGANKA

POVEST IZ
DOMAČIH
HRIBOV

Predstavniki:

Albin Hrovatin

(Nadaljevanje)

"Hehe — pri zelo velikem go-
spodu — da, pri najvišjem go-
spodu — da, samega kralja sem
služil, res, nikar v kaki imenit-
ni hiši in delo tudi ni bilo po-
sebnostno imenitno... metle sem
vezal, koše pletel, hehe."

"Aaa — torej si res sedel!
Saj je prišlo nekaj na občino.
Sreča, da sem bil jaz za župa-
na in nisem nikomur nič čr-
nil."

"Prav je bilo in pametno ta-
ko."

"Kako dolgo si bil zaprt?"

"Ni bilo dolgo. Dve leti in
pol."

"Hudimana, tedaj si moral pa
že bolj kaj napraviti."

"Kaj še! Za kratek čas sem
se na Poljanskem štepel in sem
takega poljanskega telebuna z
nožem med rebre posegetal."

"Tako, tako... Hm, potem
ne bo lahko priti kam pod stre-
ho."

"Zaradi tega ne bo težko;
saj ne vedo vsi ljudje zato. Te-
žava je le, ker zdaj sredi leta
gospodarji že imajo svoje lju-
di."

"Ali si že povprašal kje?"

"Že na kakih dvajsetih kra-
jih; pa nikjer ni bilo nič. Te-
dej sem pricopal sem na Bistri-
co, ker sem si dejal, da me bo
Osojnik gotovo vzel — moral
vzeti."

"Kaj moral?!?" je zagrmel O-
sojnik s svojim basom. "Tako
mi nikar ne govori! Če ne, me
boš razkuril —!"

"Hehehe! Tedaj pač lepo pro-
sim," se je posmeheval Lisjak.
"Vsakega dela se primem, prav
vsakega, če ga le plačáš."

Osojnik je nekoliko preudar-
jal, potem je zabrunda:

"Jeseni se mi bo volar oženil.
Takole o šmartinjem bi mogel
nastopiti."

"Kaj naj počnem do jeseni?
Leto je dolgo. Prosim ne maram,
krasti ni varno — suh pa sem
ko slama na strehi."

"Hm, hm, hm, ko bi poselske
bukvice imel, bi se morda še da-
lo kaj narediti. Pa jih seveda
nimaš, jih ne moreš imeti."

"Pa jih imam in še nove so,"
je rekel Lisjak.

Res je potegnil zmečkano po-
selsko knjižico iz žepa in jo po-
dal Osojniku, ki jo je skrbno
pregledal. Bila je popolnoma v
redu. V njej je bilo Lisjakovo
ime: Silvester Gril, pečat obči-
ne vogljanske in lepo spriceva-
lo o hlapčevi zvestobi, zanesljivi
vosti in pridnosti, pod tem pa

podpis Kogednikov v Vogljah
na Poljanskem. Osojnik je zma-
jal in začudeno vprašal:

"Kako si prišel do teh bukvic,
ko si pa rekel, da si bil zaprt?"

"O, pri županu v Vogljah jih
je cel kup; ni nobena reč, ene
ali druge izmakniti. Lepo spri-
čevalo ti pa napiše vsak pote-
puh, ki ga na cesti srečáš in mu
daš za polič vina; seveda, pove-
dati mu moraš, kaj naj napiše.
Vidiš, kako ti vse po resnici po-
vem, hehehe."

"Ali — ali, če te s ponareje-
nimi bukvicami zalotijo, te vtak-
nejo še za kako leto v luknjo."

"Kako naj me zalotijo? Sicer
pa imajo gorjanski kmetje rajši
gnil sir kakor mjadega. In do
Vogelj je več ko deset ur da-
leč."

Osojnik se je zamislil. Čez
nekoliko časa si je oddahnil in
dejal:

"Silvester, rekel bi, da pri-
deš ravno prav. Vem, kam poj-
deš. Ravniak je za kakim ko-
sцем spraševal; dozdaš ga še ni
dobil."

"Vraga, na Ravne ne grem.
Tam so mi presveti. Ne maram,
da bi si jezik ožulil od same mo-
litve. Pa v cerkev vsak praznik,
vsako nedeljo: podplate bi dobil
na kolenih."

"Tako hudo ni: Sicer pa, če
sam vrag v cerkev hodi in tam
pri pevcih na koru meh goni,
boš že ti tudi vzdržal," se je
Osojnik košato zarežal.

"Ne verjamem, da bi me Rav-
njak vzel."

"Vprašati moraš na vsak na-
čin. Jaz bi zelo rad, da te vza-
me. Pomni: na Ravnah te ča-
ka delo, ki ti ga dobro plačam!"

"Kaaaj? Kaj praviš? Ti me
boš plačal, če grem na Ravne
služit?"

"Poslušaj! Ti si že tuj na Bi-
strici in ne veš, kako je. Z Ra-
ven nama grozi obema nevar-
nost — meni in tebi."

"Hehehe, kaj bo meni grozilo,
ko Ravnjaku nikoli ničesar ni-
sem storil in je že več ko sedem
let, kar sem bil zadnjič na Ra-
vnah!"

"Pač ne veš, kdo se je na
Ravnah udomačil."

"Kdo?"

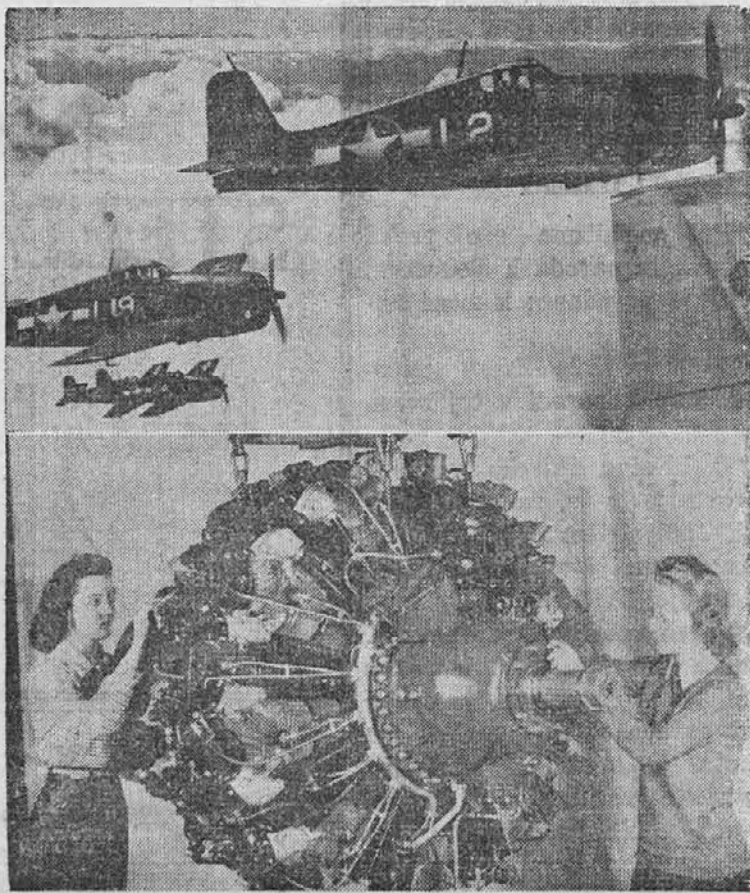
"Vanda — ciganka."

Lisjaku so se usta in oči raz-
koračile, da je zijal, kakor da
ga je oplazila strela z jasnega.
Ko je prišel k sebi, se je suho
zakrohotal:

"Hahahahaha, ali me imaš za
norca — ali se ti je zmešalo?"

"Rečem ti: črnulja je tu."

Hellcats Take Zeros—30 to Nothing

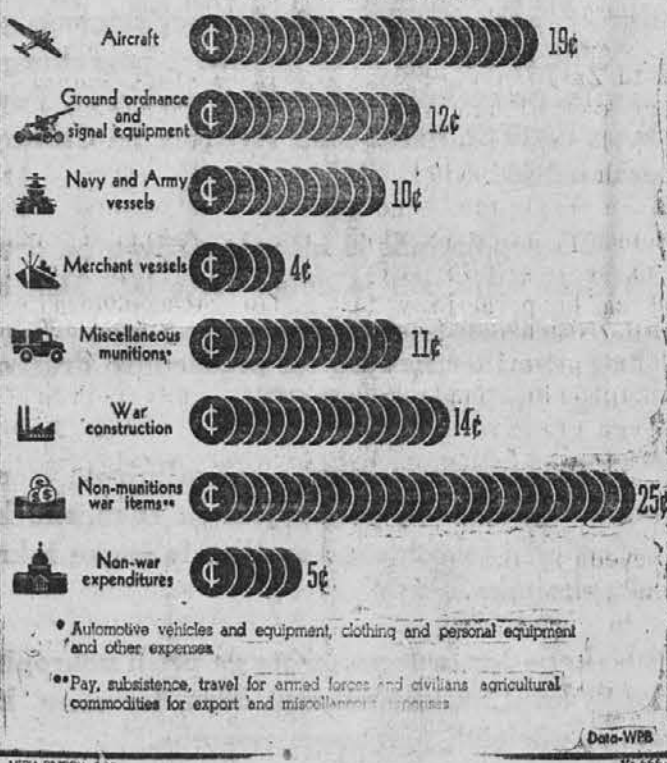
Official U. S. Navy Photograph

SOMEWHERE IN THE PACIFIC—In the recent smashing attack on Wake Island, one of the first brushes which the powerful Hellcats, shown in action at the top above, have had with Jap Zeros, the score was 30 to nothing in favor of the U. S. planes.

The two girls in the lower picture, using tiny flashlights, are mak-
ing a final inspection of a 2,000 horsepower P. & W. supercharged
aircraft engine at the Kenosha, Wis., plant of Nash-Kelvinator. This
motor will be wrapped and boxed and then be on its way to become
the fighting heart of a Navy Hellcat like those shown above in flight
"Somewhere in the Pacific". Each of these engines contains more
than 12,000 pieces — and they must fit together with tolerances of
practically "minus or plus nothing".

In a Navy Day telegram to employees who build these special
engines for the Hellcat and Corsair fighter planes, Rear Admiral
Ramsey thanked the workers and urged them to keep the engines
coming.

At odds of 30 to nothing these engines are mighty profitable war
products and make good hunting for our fliers.

YOUR TAX- AND BOND-DOLLAR
HOW THE GOVERNMENT SPENDS IT
(First Half of 1943)

Dve leti že. Če ne verjameš,
pojdi pa pogledaj si jo!"

"Kako je to mogoče? Ali je
cigan... ali Mirko ni držal be-
sed?"

"Vraga jo je držal! Dvakrat
me je falot že ogoljufal, in ker
se mu v tretje nisem dal, mi je
spravil to črnuljo pred nos."

"Ni mogoče! Kako pa je pri-
šla na Ravne?"

"Prav pri vratih. Hruplja —
Jerca — ji je pomagala; celo
komedijo sta ji zaigrala in jo
premotila."

"Kdo?"

"Vraga, kdo! Ali si zabiti!
Kdo pa drugi kakor Mirko in
Vanda! Zmejena sta in imenit-
no igrata svojo komedijo."

"Kaj, ali ve črnulja za vso
reč?"

"Nak, ne verjamem; nekaj
pa ji je Mirko, falot, že natve-

zal; tudi ona preži na moj de-
nar, prav kakor on."

"Kaj pa Ravnjaki? Ali kaj
vedo ali sumijo?"

"Prav nič Vražje dekletke ti zna!
Dala se je na vitez krstiti, vse
cerkve prelazi, se vlačijo po kole-
nih in obližuje svete podobe;
tako ti vleče vse za nos. Skri-
vaj pa se shaja z Mirkom. —
Prejšnji teden je bil tudi tu."

Lisjak je kar z glavo vrtel.
Čez nekaj časa je dejal:

"Meni še zmerom ni jasno,
kaj pravzaprav hočeta."

"Meni še tudi ne. Ko mačka
z mišjo se mišita z menoj igra-
ti in me zastrašiti. Če se ne
bom dal, me bo vrag šel črnit."

"Prekleta reč bi to bila! Kaj
bi človek napravil?"

(Dalje prihodnjic)

Zasluzeni denar

Gospod Gerič je potreboval
denar, da bi dal popraviti hišo.
Rad bi imel v njej lesen pod in
hotel je povečati okna. Prosil je
na posodo, kjer je pač upal, da
bi lahko kaj dobil. Obšel je ne-
kaj znancev, a posojila ni dobil.
Nazadnje se je napotil k svo-
jemu očetu, ki je še gospodaril
na prejšnjem skupnem domu.
Tu je imel še najmanj upanja,
da bi kaj dobil, saj je vedel, ka-
ko nerad da očec denar iz rok.
Ali to je bil zadnji izhod...

Prišel je k očetu in mu raz-
ložil zadevo. Oče mu je ponudil
stol. Potem je nekaj časa pre-
mišljeval. Bil je star, sivolas,
vid mu je pešal in roke so mu
trepetale. Stal je ob mizi in se
s pestjo opiral nanjo. Končno
je pogledal sina.

"Imam še nekaj denarja in
posodil ti ga bom, kakor si me
prosil."

Šel je iz sobe in se čez hip
zopet vrnil. Sin je vstal, da bi
vzel denar in šel. Oče pa snu je
znova pokazal na stol.

"Sedi in poslušaj! Nikar ne
misli, da sem bogat, da imam
kupe denarja. Tako morda mji-
slijo ljudje o meni. Že marsikdo
me je bil prišel prositi posojila.
Ti si prvi, ki mu ga bom dal."

Segel je v žep in privlekel
iz njega knjižico, povito in za-
vezano z motvozom. Nekaj časa
jo je držal v roki in si jo ogle-
doval, nato pa je dejal:

"Tristo dinarjev me prosiš?"

Odvezal je motvoz in ga od-
vil. Roka se mu je tresla, ko je
odpiral knjižnico. Vzel je iz nje
stotak in ga držal v trepetajo-
či roki.

"Tegale sem zaslužil na O-
grskem."

Grof, ki smo mu delali, nam
je plačal z zrnjem. Zrnje sem
prodal in denar shranil. Ko sem
se oženil, mi je le malo ostalo

OGLAŠAJTE V
"ENAKOPRAVNOSTI"

od vsega. Po vojni sem moral
star denar zamenjati. Imel sem
ga le še nekaj sto dinarjev in
do danes mi je ostal samo še
ta."

Pobožno ga je položil na mi-
zo poleg knjige, malo pomolčal
in pomislil. Potem je vzel iz
knjige nov stotak. Prav tako
kakor prvega si ga je ogledoval
in ga držal v trepetajoči roki.

"Pred desetimi leti je imela
živina še dobre cene. Takrat
sem krmil bika, ki se ga še go-
tovo spominjaš. Da bi ga čim
bolj podkrmil, sem kupoval zr-
nje. Lep denar so mi ponujali
zanj, pa sem ga mislil še nekaj
časa krmiti, ker se mi ni zdel še
dovolj okrogel. No, v kratkem
pa so cene padle in takrat sem
dobil zanj toliko čistega dobič-
ka, da sem kupil materi ruto in
ostalo mi je še to, kar držim v
roki. Za tole sem tri leta delal
in si gradil lepe načrte. In niti
brizganca si nisem privoščil pri
kupčiji."

Poudarjal je besede in jih iz-
govarjal z visokim, pojočim gla-

som. Sin je molče poslušal in
včasih priklimal. Oče je položil
stotak na mizo in vzel tretjega
iz knjižice.

Za tega je hodil mesec dni
delat v gozd. Bil je pozimi, v
mrazu. Takrat se je težko dobil
zaslužek, plača je bila slaba in
moral si je pritrgovati pri hra-
ni, če je hotel kaj prištediti.

Oče je ves čas govoril tako
svečano in pobožno, da sin ni
vedel, kako bi ga poslušal. Od-
kril se je in verno gledal v nje-
gov star obraz. Oče pa je vzel
z mize vse tri stotake, vstal in
trudno stopil proti sinu.

"Dam ti ga. Moj sin si in jaz
sem star. Toda ne razmetavaj
ga po nepotrebnem. In ni mi ga
treba vračati."

Sin je vzel denar, oče pa je
počasi povil knjižico in šel iz so-
be. Sin ga je čakal, ko pa ga le
ni bilo nazaj, je še sam stopil iz
hiše in ga poklical. Toda oče se
ni oglašil. In sin je zaprl večna
vrata in se napotil domov. Sa-
bajo je nesel denar, a ni vedel,
ali se ga bo upal porabiti...

Los Angeles Examiner

U. S. Treasury Department

"THAT LITTLE GAME" — ANYTHING FOR LUCK

UNITED NATIONS FACTS

WINNING THE PEACE

"IF THE PEACE... IS TO BE PRESERVED AN INTERNATIONAL LEGAL BODY MUST BE SET UP TO WATCH OVER IT."

PIERRE DUPOND

PRIME MINISTER OF LUXEMBOURG

MODERN PENELOPE!

WOMEN IN HOLLAND ORDERED TO KISS FOR THE NAZI SOLDIERS WORK FURIOUSLY WHILE NAZI INSPECTORS ARE WATCHING, BUT UNRAVEL THEIR WORK AS SOON AS THE INSPECTORS' BACKS ARE TURNED...

SQUIRE EDGEGATE — Like Father, Like Son

Besarabija in njeno prebivalstvo

Ko je Rusija predala Romuni ultimatum za vrnitev Besarabije in Bukovine, se je pri tem Sovjetska Rusija nanašala na narodnostni princip ter tudi na zgodovinski princip. Ruska uradna agencija Tass je označila, da tvorijo večino v tem ozemlju Ukrajinci in Moldavci. Kakšen narod so ti Moldavci? O tem vprašanju je prinesel "Hrvatski list" iz Osijeka zanimiv članek, ki pojasnjuje narodnostne momente v Besarabiji in Bukovini ter razlaga, kako je prišlo do nastanka današnjih Rumunov in romunske države, ter razglablja vprašanje novega naroda Moldavcev. Zaradi zanimivosti prinašamo iz omenjenega lista članek dosledno.

Poreklo Rumunov je že od nekdaj sporno ter niti sami rumunski zgodovinarji si ne morejo v tem biti edini. Po rumunskih podatkih obsega celokupno rumunsko prebivalstvo okoli 13-200.000 duš, med katere prištevajo tako imenovane Vlahe (Karavlahi med Karpati in Donavo, in Kucovlahi v Makedoniji) potem Istroromune (romanski element v Istri), Dakoromune, Moldavce, Dobrudžance itd.

Po mnenju večine rumunskih zgodovinarjev je rumunski narod nastal tako, da je bilo romanizirano prebivalstvo Dakije (rimski pokrajine, ki je obsegala današnje romunsko področje vzhodno od Karpatov in južno od Erdeljskih planin do Donave), ki so se baje obdržali v kasnejših stoletjih v morju drugih narodov kot Gepidov, Avarov, Bolgarov, Madžarov, Pečangov in Kumanov posebno v erdeljskih planinah.

Drugi vidijo v današnjih Rumunih mešanico vseh omenjenih narodov, prištevši k tem še Srbe, Grke in Makedonce na Balkanu. Nomadsko ljudstvo, ki je nastalo s stopljenjem Grkov, Slovanov in romaniziranih Grkov ter Makedoncev na Bal-

kanu, ki je dobilo ime Vlasi, se je v 11. stoletju preselilo preko Donave na ozemlje, ki je dobilo po njih ime — Vlaška (Karavlaška, — za razliko od ozemlja Kucovlahov, ki so še ostali v Makedoniji in Grčiji) ter so se pozneje razširili po Erdelju, Banatu in istočni Srbiji (okoli Negotina), a nekaj po Moldaviji (ozemlje med Karpati in reko Prut) in Dobrudži. Ta narod, ki je do najnovejšega časa — do 19. stoletja — tvoril etnično skupino za sebe, si je prisvajal vodstvo med ostalimi narodi, posebnost pa nad Moldavci, ki so jim od vseh ostalih narodov bili najbližji, ne toliko po krvi, kolikor po jeziku in sicer — kar je zelo paradoksalno — po slovanskem jeziku!

Treba je namreč vedeti, da sta oba naroda, vlaški in moldavski, še do zedinjenja njihovih teritorijev imela staroslovanski liturgijo, a jezik jima je bil do 50 odstotkov pomešan s slovanskimi besedami, a pri Moldavcih je bil jezik sestavljen celo do 70—80 odstotkov slovanskih besed (ostale besede so bile romanskega, grškega, turškega in tatarskega izvora).

V kulturnem pogledu so se Vlaši severno od Donave rešili izpod grškega in tudi turškega vpliva, podlegli pa so posebno v novjšem času slovanskemu, germanskemu in madžarskemu vplivu. Današnji tip Vlah je očitna mešanica romanskega, slovanskega, grškega in turško-tatarskega vpliva.

Po raznih peripetijah od dnevov rimskega gospodarstva do odhoda Kumanov in Pečangov ter Tatarov je Erdelj prišel definitivno pod Ogrsko, v ostalem področju te narodnostne mešanice sta bili končno ustanovljeni dve kneževini Vlaška in Moldavska, deloma pod tatarskim, deloma pod ogrskim poglavarstvom, a v početku 15. o. o. 16. stoletja pod turškim poglavarstvom.

Od dneva svojega osnutka sta živeli obe kneževini svoje posebno življenje. Kneževina Vlaška je bila stvorena v prvi polovici 14. stoletja na tlu nek-

danjega kraljestva Kumanov. Besarab, kumanskega porekla, je osnoval vlaško dinastijo, ki je vladal z intervali do 1659. Politično je ta kneževina nihala med ogrskim in turškim vplivom. Najvažnejši vladar iz dinastije Besarab je bil Mihajlo Hrabri. V 17. stoletju je začel prevladovati turški vpliv, ki je v 18. stoletju dosegel vrhunec. Turki so pričeli kneževsko dostojanstvo Vlaške prodajati in so se na ta način domogle vlaške kneževine bogate grške fanariotske družine iz Carigrada (fanar: sedež grškega ekumenskega patriarha). Fanarioti so prinesli v Vlaško to kar pospešuje gospodarski in kulturni razpad: korupcijo in politično nemoralo. Od teh rodbin — Ypsilanti, Kantakuzeni i. t. d. — so izmamlili razne privilegije tudi Rusi, tako, da je v teku 19. stoletja ruski vpliv iztisnil turškega.

Pod mnogo srečnejšimi okoliščinami se je razvijala kneževina Moldavska. To kneževino je osnoval 1360 vojvoda Bogdan iz Marmaroša. Takrat je v tej deželi bogati z vsemi lepotami in prirodnimi bogastvi prevladoval kumanski, slovanski in turški element. Slovani (Moldavci) so zavzemali največji del ozemlja. Kumani so se držali Karpatov, a Tatarji nižine ob desni obali Donave in črnomoškega primorja. Moldavci, kot glavni element so dali narodu tudi jezik, ki je bil slovanski (ukrajinski). Tri dežele so tvorile veliko in močno kneževino Moldavsko: Bukovina, prava Moldavska (ozemlje med Karpati in reko Prut) in cela Besarabija.

Peter I. je osnoval dinastijo Muša, ki je vladala do 1. 1597. Knez Aleksander I. Dobri je uredil finance, upravo in pravosodje, izvojeval je nezavisnost od Poljakov in Madžarov, potolkel Turke in osvojil Kilijo in Akerman nasproti Odese. Njegov sin Bogdan II. je priznal turško gospodstvo ter plačeval letni davek.

Zaradi tega so Turki pustili Moldavski popolno avtonomijo. Tudi v Moldavski so Turki uvedli sistem prodavanja kneževskega naslova, ki so ga kupile družine Ypsilanti, Maurokordati itd.

Medtem je eden izmed fanariotov dvignil vstajo proti Turkom, nakar se je Turška ponovno vrnila k volitvam kneza med domačimi bojari. Pod rusko okupacijo (1828—1834) so dobili domači bojari popolno premoč. Revolucijo leta 1848 je zadušila ruska vojska, a druga ruska okupacija je dovedla do krimske vojne. Izza ruske okupacije je sledila avstrijska, dokler niso bojari na pobudo Avstrije izbrali za kneza Ivana L. Sturdzo, katerega je izbrala tudi Vlaška, s čimer je bilo izvršeno zedinjenje kneževin. Leta 1861 je bilo izvršeno državno-pravno zedinitev pod skupnim imenom Romunije (Romania).

Še l. 1777 je morala Moldavska odstopiti Bukovino Avstriji, a l. 1812 Besarabijo Rusiji. Izza turško-ruske vojne l. 1877—1878 je dobila Romunija v zameno za Besarabijo, ozemlje izpod donavskega ustja Dobrudžo, s čimer je to ozemlje prvič v zgodovini prišlo v politično skupnost z Vlaško in Moldavsko. Romunska Dobrudža je bila dvakrat razširjena na račun bolgarske Dobrudže (l. 1913 in 1919). Z mirom v Parizu leta 1919 sta bili Romuniji zopet dodeljeni Besarabija in Bukovina, ki sta bili nekoč sestavna dela kneževine Moldavske in ves Erdelj ter velik del Banata, katere sta dolga stoletja pripadala ogrski kroni sv. Stefana.

(Konec prihodnjic.)

CLEVELAND ORCHESTRA
Eric Leinsdorf, dirigent
SEVERANCE četrtak, 30. dec., 8.30
DVORANA sobota, 1. jan., 8.30
CARNIVAL PROGRAM
v Severance dvorani CE. 7300

IZREKI

"Pot socializma gre preko ljudstva in naroda k človeštvu, politično povedano: k zvezi narodov."

Ni odpovedala Zveza narodov, ampak narodi v tej zvezi.

"O bivstvu človeka vem, da se spremeni. Tisti sistemi, ki slonijo na stanovitnosti človeškega bistva se motijo, kajti človek bistveno raste, se razvija in spreminja. Zmota Ludovika XIV. je bila v tem, ker je mislil, da je človeška narava vedno enaka. Ta zmota je imela za posledico francosko revolucijo. In ta posledica je bila čudovita."

Naznanilo in zahvala

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po kratki in mučni boleznici za vedno zatisnil svoje mile oči naš dragi soprog in oče

Anton Kolar

Kruta smrt mu je pretrgala nit življenja dne 28. novembra. K večnemu počitku smo ga položili iz Joseph Žele in Sinovi pogrebnege zavoda po cerkvenih obredih v cerkvi sv. Pavla na E. 40 St. in St. Clair Ave., ter na Calvary pokopališče.

Blagopokojnik je bil zelo aktiven na društvenem polju. Bil je dolgo vrsto leto član in predsednik direktorija Slov. nar. doma na St. Clair Ave., ter nad 25 let predsednik društva France Prešeren, št. 17 SDZ.

Tem potom se iskreno zahvaljujemo vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste položili tako krasne cvetlice in šopke h krsti pokojnika.

Lepa hvala vsem, ki ste ga prišli pokropiti, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem, ki ste se udeležili njegovega pogreba.

Enako se zahvaljujemo tudi pogrebem, ki so nosili krsto pokojnika k njegovemu zadnjemu počitku, in sicer od direktorija Slov. nar. doma, ter od društva France Prešeren, št. 17 SDZ.

Najlepša zahvala bodi izrečena onim, ki so dali na razpolago svoje avtomobile pri pogrebu, ter onim, ki so se pogreba udeležili.

Pogrebniemu zavodu Joseph Žele in Sinovi gre naša zahvala in priznanje za vsestransko pomoč in izvrstno urejen pogreb.

Zahvalo naj sprejmejo tudi vsi oni, ki so nam stali na strani in nam bili v tolažbo in pomoč v bridkih dneh naše izgube soproga in očeta.

Še enkrat naj bo izrečena naša zahvala vsem, ki ste na en ali drugi način izkazali svoje sočutje in simpatije v tem času.

Tebi, dragi soprog in oče, pa kličemo: Prestal si trnjevo pot življenja, sedaj pa počivaš v hladni zemlji v večnem snu. Tvoj spomin bomo ohranili v naših srcih za vedno. Bodi Ti lahka ameriška zemlja!

Žalujoči ostali:

Gertrude, soproga;
Gertrude, poročena Barker
in Margaret, hčeri;
Anthony, Robert in Frank,
sinovi.

Cleveland, Ohio, dne 28. decembra, 1943.

SREČNO NOVO LETO STEEL IMPROVEMENT and FORGE CO.

Pričnite novo leto PRAVILNO —

na PRAVILNEM delu

Ako sedaj ne delate —

pridite in se pogovorite z nam!

970 East 64th St.

Oglašajte v ---
Enakopravnosti

Za delavce

Hotel Statler

potrebuje moške
LICENCIRANE KURJAČE
BARVARJA
HIŠNIKA
OPERATORJA STROJA ZA
POMIVANJE POSODE
PERILNICO
potrebuje ŽENSKO za:
OPERATORJA STROJA ZA
POMIVANJE POSODE
PRI PECIVU
POMOČNICO KUCHARICI
Tedenska plača, obedi, unifor-
me, odvisno od dela.
Zglasite se v ozadju Hotela,
E. 12 St.
Personnel Office, soba 335,
med 9-5 pop.

Mali oglasi

SLOVENSKI DRUŠTVENI DOM

v Euclid, Ohio,
vabi vse delničarje, sedanje
in vse prejšnje direktorje
doma, kot tudi vse, kateri
ste delali za naš dom, da
pridite na prireditev dne
31. dec. 1943. Poleg dru-
gega bo na programu tudi
sežiganje zadolžnice (mort-
gage).
Vabi

Direktorij Slov.
društvenega doma

CE POTREBUJETE
novo streho ali pa če je treba vašo
streho popraviti, se obrnite do nas. Iz-
vršimo velika in majhna dela na tr-
govskih poslopih in domovih. Brezplačni
proračun.

Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave.
CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh
vrst radio aparatih

Ali imate

rabljeno harmoniko ali klavir,
ki ga ne rabite? Mi vam plača-
mo najvišjo ceno. HOEDL, 7412
St. Clair Ave.

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika
bodi izvlečenje zob, polnjenje
zob in enako lahko dobite v va-
še polno zadovoljstvo pri dr.
Župniku, ne da bi zgubili pri tem
dosti časa. Vse delo je narejeno,
kadar vam čas pripušča. Urad-
ni naslov:

vhod na 62. cesti
Knauovo poslopje
6131 St. Clair Ave.

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše
čevlje, pridite k nam. Vedno pr-
vovrstno delo. Popravljamo sta-
re čevlje. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.

Za delavce

MOŠKE IN ŽENSKO

se potrebuje za

splošna tovarniška
dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZAČETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo držav-
ljanstva.

Nobene starostne omejitve, če
ste fizično sposobni za delo, ki
ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon
Co., Inc.

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj.
šest večerov na teden

DOWNTOWN:
750 Huron Rd. ali
700 Prospect Ave.
PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:
1588 Wayne Rd., Rocky River
Tri ure dnevno, 6 dni na teden
PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri o-
brambnem delu, se ne priglasite

EMPLOYMENT OFFICE
ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno
razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se
zahteva

THE OHIO BELL
TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

Ženske — Nočno snajenje

Zglasite se v
EMPLOYMENT OFFICE
8. nadstropje tekom dneva ali pri
Mr. Burgess, po 6. zv.

Stalno delo—dobra tedenska plača

THE BAILEY CO.
Ontario & Prospect St.

PRODUCE
AND
CONSERVE

SHARE
AND
PLAY SQUARE

FOOD

FIGHTS
FOR FREEDOM

V BLAG SPOMIN

pete obletnice smrti naše preljubljene in nikdar
pozabljene hčerke in sestrice

Mary (Minka) Gerl

ki je za vedno zatisnila svoje mile oči dne
28. decembra, 1938.

Pet dolgih let v večnost je poteklo,
Hladna zemlja Te sedaj krije,
Mirno in sladko v grobu spiš,
Prerano si svoje drage zapustila!

Luč naj nebeška za vedno Ti sije,
v mislih med nami boš vsak čas,
in tolažba nam je še ostala,
da bo pri Bogu enkrat srečno svidenje!

Žalujoči ostali:

Mary Gerl, mati;
bratje in sestra.

Cleveland, Ohio, dne 28. decembra, 1943.

SENIOR
AMERICA
IN
U.S. CITIZENS
SERVICE CORPS

RAK YOUR LOCAL DEFENSE COUNCIL

"It Takes Both"

It takes both... a Romeo and a
Juliet to enact the famous love
scene from the Shakespeare play. It
takes both... War Bonds and Taxes
to win this war... War Bonds and
Taxes are the price we must pay for
a Victory over the Axis powers.
U. S. Treasury Department

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOSTI"

Buy Your Share in "Our"
SUBMARINE CHASER